

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/41/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220201737
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2220201737.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 335 004, so sídlom Bratislava, Bajkalská 30, proti žalovaným: 1. Y. W., nar. XX.X.XXXX, bytom N. E., U. J. H. XX/X, adresa na doručovanie G., XXXX F., T. Z. č. XX, 2. U. M., nar. XX.X.XXXX, bytom mesto N. E., adresa na doručovanie G. č. XXX, o zaplatenie 11.172,48 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9Csp/24/2020-144 zo dňa 23. júla 2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 9Csp/24/2020-207 zo dňa 5. mája 2021 - II. výrok, taktó

rozhodol:

I. Odvolací súd návrh na pribratie osobitného subjektu do konania - Občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Šafárikovo nám. 7, Bratislava, IČO: 42 362 962 z a m i e t a .

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v napadnutom II. výroku v časti úroku z úveru 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia a v závislom III. výroku r u š í a vec mu vracia v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením označenými v záhlaví súd prvej inštancie uložil žalovaným 1. a 2. spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 11.172,48 Eur , úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 11.172,48 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia s tým, že povolil žalovaným svoj dlh zaplatiť v mesačných splátkach spolu po 150,- Eur počnúc mesiacom nasledovným po právoplatnosti rozsudku, vždy 20. dňa toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok, II. výrokom žalobu v časti o zaplatenie úrokov za úver vo výške 5,79 % ročne zo sumy 11.172,48 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia zamietol, III. výrokom priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1. a 2. v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie prvoinštančný súd odôvodnil právne na základe aplikácie ust. § 497, § 369, § 506 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., s poukazom aj na procesné ustanovenia § 290, § 255, § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že žalobca dňa 19.8.2016 uzavrel so žalovanými 1. a 2. zmluvu o úvere č. 4551245 3 01, na základe ktorej im poskytol medziúver vo výške 11.000,- Eur pri úrokovej sadzbe 5,79 % ročne a RPMN 6,08 %. Žalovaní 1. a 2. sa zaviazali splácať poskytnutý úver pravidelnými mesačnými splátkami, pričom splátka medziúveru vo výške 70,49 Eur bola v zmysle s ust. č. 2, V bod 5.2 a 5.3. zmluvy rozpočítaná tak, že suma 53,08 Eur bola započítaná na úhradu úrokov medziúveru a suma 17,41 Eur bola započítaná ako vklad na účet stavebného sporenia. Z

dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti žalovaných splácať poskytnutý úver riadne a včas v pravidelných mesačných splátkach pristúpil žalobca dňa 22.7.2019 k predčasnému zosplatneniu medziúveru v súlade s čl. IX bod 3 zmluvy a vyzval žalovaných na okamžité splatenie celého zostatku úveru v celkovej výške 11.342,48 Eur (pozostáva z istiny 10.716,91 Eur, zohľadňujúcej žalovanými nasporenú sumu 283,09 Eur, z nezaplatených úrokov do zosplatnenia pohľadávky vo výške 455,57 Eur), čo žalovaní 1. a 2. neurobili.

4. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie právne uzavrel, že zmluva, z ktorej žalobca svoj žalobný nárok vyvodzuje, je zmluvou o úvere, na ktorú je daná pôsobnosť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov. Žalovaní však uzavreli predmetnú zmluvu ako spotrebiteľia, preto na daný právny vzťah sa vzťahujú aj ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch a Občianskeho zákonníka. Predmetná zmluva je zmluvou spotrebiteľskom podľa § 2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch, má písomnú formu a všetky jej náležitosti sú na listinách, ktoré tvoria súčasť zmluvy. Žalovaný nárok žalobcu nijako nesporevali po vecnej, ako ani po právnej stránke. Okresný súd dospel k záveru, že žaloba v časti o zaplatenie nesplateného zostatku úveru 11.172,48 Eur spolu s dlžnými (riadnymi) úrokmi vzniknutými do predčasného zosplatnenia úverovej pohľadávky, ako aj s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 11.172,48 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia, bola podaná dôvodne, keď 11.172,48 Eur je výslednou sumou k zaplateniu po zúčtovaní zostatkov a príslušných obrátov na sporiteľskom a medziúverovom účte ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti medziúveru 22.7.2019. Pre omeškание s platením mesačných splátok bol predmetný úver v súlade s úverovou zmluvou (čl. IX bod 3 zmluvy) a zákonnou úpravou (po predchádzajúcich výzvach zo dňa 21.3.2019, podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka) predčasne zosplatnený ku dňu 22.7.2019, čím vznikla žalovaným 1. a 2. povinnosť jednorazovo uhradiť žalobcovi celý vyčíslený zostatok úverovej pohľadávky vo výške 11.172,48 Eur spolu s príslušenstvom. Predchádzajúca výzva podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ako aj jej doručenie (zaslanie) žalovaným a takisto doručenie (zaslanie) oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru žalovaným neboli v konaní zo strany žalovaných nijakým spôsobom spochybňované a popierané, preto okresný súd tieto skutočnosti považoval za nesporné podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

5. Ohľadom uplatnených (riadnych) úrokov za úver vo výške 5,79 % zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia, nárok nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol (II. výrok), pretože podľa názoru okresného súdu z ust. § 502 a § 503 Obchodného zákonníka vyplýva, že dlžník je povinný na základe zmluvy o úvere platiť úroky v dojednanej výške od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do doby určenej zmluvou ako lehota splatnosti úveru. Veriteľovi teda patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, a to aj v prípade jeho predčasného zosplatnenia, pričom následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998). Takýto záver je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (uznesenie Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 476/2012-14). V podstate ide o to, že pri zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie poskytnutej istiny úveru vrátane úrokov vzniknutých (resp. kapitalizovaných) ku dňu zosplatnenia úveru a má právo získať okamžite späť celú sumu poskytnutých (požičaných) peňazí, a teda na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na riadne úroky za poskytnutie (požičanie) peňažných prostriedkov aj po zosplatnení úveru. V opačnom prípade by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby ku zmene záväzku nedošlo, pričom spotrebiteľovi by už neboli garantované práva, ktoré mu v súvislosti s dohodnutým splácaním úveru vyplývali zo zmluvy pred vyvolanou zmenou. Ba čo viac veriteľ by mohol úroky inkasovať aj v oveľa väčšom rozsahu a v kratšej dobe, než na základe pôvodného splátkového kalendára, nakoľko by už nebol ohraničený postupnosťou splácania úrokov z istiny a ani dohodnutým celkovým rozsahom úrokov z úveru a dlžník by musel platiť riadne úroky z celej dlžnej istiny bez akéhokoľvek časového a objemového limitu až do úplného zaplatenia tejto istiny (žalobca totiž žiadané úroky nelimitoval ani pôvodne dohodnutou celkovou sumou úrokov vypočítanou podľa pôvodného splátkového kalendára, na ktoré úroky by mal žalobca nárok pri riadnom splácaní úveru počas doby trvania zmluvného vzťahu). Jednorazovým zosplatnením úveru vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie (podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.), keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s

protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto zmluvná úprava pri spotrebiteľskom vzťahu pre obchádzanie zákona (a to najmä zákonných ustanovení uvedených v tomto a v predchádzajúcom bode odôvodnenia, a v toho dôsledku aj ust. § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka) podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná, resp. taká zmluvná úprava je taktiež na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo takú zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014).

6. Okresný súd povolil žalovaným dlh zaplatiť v mesačných splátkach spolu po 150,- Eur mesačne vzhľadom na ich zlú finančnú situáciu a žalovaná 2. je na materskej dovolenke, jej príjem je 394,- Eur spolu s prídavkami na dieťa, žije sama a vychováva jedno dieťa. Žalovaný 1. je zamestnaný v Maďarsku u spoločnosti Boss s priemerným mesačným zárobkom cca 500,- Eur, nemá vyživovaciu povinnosť k mal. dieťaťu, jeho manželka je bez pracovného pomeru, bývajú u svojej svokry.

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, pričom dospel k záveru, že žalobca má právo na náhradu trov konania proti žalovaným v rozsahu 100 %, keďže žalobca bol v tejto sporovej veci (v časti istiny rozhodujúcej pre určenie celkového úspechu strany v spore) úspešný na 100 % (do jeho úspechu bola započítaná aj tá časť žalovanej istiny, pri ktorej bolo konanie čiastočne zastavené z dôvodu dobrovoľných úhrad žalovaných počas konania) a neúspešný na 0 %, t.j. jeho čistý úspech vo veci predstavuje 100 %. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

8. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca výlučne II. výroku v časti zamietnutia úrok 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplata a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmeniť a žalobe vyhovieť s poukazom na § 365 ods. 1 písm. d), h) Civilného sporového poriadku. Argumentoval tým, že platenie úrokov bola „odplata“ za to, že žalobca poskytol žalovaným peňažné prostriedky skôr, ako boli splnené podmienky na poskytnutie stavebného úveru a to v súlade so zmluvou o úvere, všeobecnými podmienkami a zákonom o stavebnom sporení. Vzhľadom na to, že žalovaní sa dostali do omeškania so splácaním úveru, žalobca pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. S poukazom na § 497 Obchodného zákonníka pri nároku na úrok za úver nejde teda o žiadnu svojvôľu žalobcu, ale o riadne uplatnenie práva, ktoré mu priznáva platný právny predpis. Žalobca sa tak nestotožňuje s tvrdením okresného súdu, že došlo k porušeniu ustanovenia § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale práve naopak, Obchodný zákonník zakladá žalobcov nárok na úrok za úver až do úplného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Nárok na úrok za úver nie je predmetom zmluvného dojednanja, keďže tento nárok priznávajú žalobcovi priamo právne predpisy. V prípade, ak by porušením povinnosti dlžníka, v dôsledku ktorého žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, zanikol veriteľov nárok na zaplata úrokov za úver, dlžník by prakticky porušením povinnosti získal pre neho výhodnejšie postavenie, nakoľko by sa „zbavil“ povinnosti plniť zmluvne dohodnuté plnenie. V danom prípade ide o značnú nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu, a to v neprospech veriteľa, nakoľko žalovaní sú neprímerane zvýhodňovaní voči veriteľovi a majú právo užívať peňažné prostriedky od žalobcu bezodplatne. Rovnako sú žalovaní ako porušovatelia povinnosti neprímerane zvýhodňovaní aj voči tým dlžníkom, ktorí si svoje povinnosti plnia riadne a včas, nakoľko tým, že okresný súd ich zaviazal len na platenie 5 % ročne im v podstate znížil úrokovú sadzbu, nakoľko úroková sadzba pri úroku za úver bola dohodnutá 5,79 % ročne, čo je absolútne neprijateľné. Žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru z dôvodu, že žalovaní svojím konaním porušili svoje povinnosti a prestali úver splácať riadne a včas, len uplatnil svoje právo v zmysle platných právnych predpisov. Žalobca ako veriteľ z dôvodu nesplácania dlžnej sumy žalovanými musel pristúpiť k zosplateniu úveru, nakoľko len tak môže pristúpiť k vymáhaniu dlžnej sumy. V prípade, ak by veriteľ splatnosť nevyhlásil, dlžníci by naďalej neplnili a žalobca by nemal žiaden donucovací prostriedok na to, aby žalovaní plniť začali. Zdá sa mu neprípustné, aby sa tým, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru v dôsledku porušenia povinnosti zo strany žalovaných, dostal do horšej situácie a prišiel by tak o právo požadovať úroky za úver, ktoré predstavujú odplatu za užívanie istiny a mal by nárok len na úrok z omeškania. Žiaden právny predpis neumožňuje poskytnúť úver na základe zmluvy o úvere, ktorý by bol poskytovaný bezodplatne, teda bez nároku veriteľa na úrok za úver a bez povinnosti dlžníka vrátiť poskytnutú sumu s úrokmi

za úver. Priamo z ustanovení § 497 a § 502 Obchodného zákonníka vyplýva, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, t. j. do doby skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov veriteľovi. Na druhej strane úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník je v omeškaní so splatením peňažného záväzku z poskytnutého úveru. Žalobca má za to, že je potrebné rozlišovať tieto dva inštitúty. Poukázal na § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch (ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1 (odstúpenie od zmluvy), je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny...) ako aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, kde NS SR zdôrazňuje, že žiadna zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. NS SR ďalej uvádza: „...neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.....Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva tak nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ.....dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo...“ Ďalej na podporu svojich tvrdení poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/268/2019, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/237/2017, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/20/2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/71/2017, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/67/2018, Krajského súdu v Košiciach spis. zn. 5Co/225/2018.

9. Žalovaný 1. ani žalovaná 2. odvolanie nepodali, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadřili.

10. V rámci odvolacieho konania bolo dňa 12.8.2020 doručené podanie Občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, ktorým žiadali, aby súd rozhodol o návrhu na pribratie osobitného subjektu do konania. Návrh odôvodnil tým, že na jeho strane ide o subjekt spĺňajúci definíciu osobitného subjektu a má právo vystupovať v konaní ako subjekt založený a zriadený na ochranu spotrebiteľa. Súčasne žiadal súd o súčinnosť pri zistení stanoviska žalovaného, na ochranu ktorého ako spotrebiteľ prejavil vôľu do konania vstúpiť tom zmysle, či súhlasí s jeho pribratím do konania v postavení takéhoto osobitného subjektu.

11. Podľa § 95 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „CSP“), na ochranu práv strany môže súd aj bez návrhu do konania pribrať orgán verejnej moci, v pôsobnosti ktorého je ochrana základných ľudských práv a slobôd, alebo právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, ak s tým strana, na ochranu práv ktorej má vystupovať, súhlasí.

12. Podľa § 378 ods. 2 CSP, na odvolacie konanie sa nepoužije ustanovenie o pristúpení subjektov.

13. Osobitným subjektom v zmysle § 95 CSP sú najmä združenia na ochranu spotrebiteľa, ktoré vykonávajú svoju činnosť na základe osobitných právnych predpisov. Podľa § 95 CSP osobitný subjekt sa do konania priberá s cieľom ochrany práv strany sporu, pričom podmienkou jeho pribratia je súhlas strany, na ochranu ktorej má osobitný subjekt vystupovať. Osobitný subjekt nemá právny záujem na výsledku sporu ako je to pri intervencii. Zmyslom jeho účasti v spore je len ochrana práv strany sporu na ktorej vystupuje. O pribratí osobitného subjektu rozhoduje súd uznesením, ide o fakultatívne pribratie a teda súd nie je povinný osobitný subjekt do konania pribrať. V zmysle § 378 ods. 2 CSP podľa dôvodovej správy sa vylučuje v odvolacom konaní pristúpenie strán z dôvodov procesnej ekonomie, ako aj povahy veci, t.j. v systéme neúplnej apelácie je pristúpenie subjektov v odvolacom konaní vylúčené. Zo žiadneho predpisu nevyplýva povinnosť súdu zabezpečiť súhlas žalovaného (strany sporu), tak ako o to žiadalo združenie. Doloženie súhlasu je vecou žalovaného (strany sporu) alebo združenia majúceho záujem vystupovať v konaní na podporu žalovaného, ako strany sporu.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd v súlade s ust. § 378 ods. 2 CSP návrh tohto osobitného subjektu zamietol (l. výrok tohto uznesenia), nakoľko pristúpenie tohto subjektu v rámci odvolacieho konania je zo zákona vylúčené.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (aktuálne § 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľka v odvolaní použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom II. výroku v časti úroku z úveru 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia a v závislom III. výroku (o náhrade trov konania) je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola požiadavka žalobcu voči žalovaným 1. a 2. na zaplatenie spoločne a nerozdielne sumy 11.172,48 Eur, úroku za úver 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia, úroku z omeškania 5 % ročne zo sumy 11.172,48 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia.

17. Vyhovujúci I. výrok, II. výrok v časti úroku z úveru 5,79 % ročne zo sumy 455,57 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia nebol napadnutý odvolaním strán, preto nadobudli právoplatnosť.

18. Následne sa odvolací súd zameril na vecný prieskum správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a to v rozsahu podaného odvolania žalobcu (§ 379 a § 380 Civilného sporového poriadku), konkrétne II. výroku (zamietnutie úroku z úveru 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia) a III. výroku o náhrade trov konania, a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom.

19. Z odvolania žalobcu je zrejma nesúhlasná argumentácia voči právnomu posúdeniu nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru.

20. Odvolací súd uvádza, že z rozhodovacej praxe odvolacích súdov vyplýva nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru. Kumulácia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je predmetom odbornej diskusie, keďže jednoznačné legislatívne riešenie absentuje. Z ust. § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná (uvedené odznelo v rozhodnutí NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo 16.6.2020). Najvyšší súd Slovenskej republiky v aktuálnom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 poukázal na skutočnosť, že pri spotrebiteľských úveroch je jednou s náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ ZoSÚ). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave úverovej zmluvy absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravida vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je pritom inštitút slúžiaci ochrane veriteľa. Veriteľ však peňažné prostriedky nemá ale patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, pretože dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. NS SR v uznesení sp. zn. 5Cdo/42/2020 ďalej argumentoval, že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby

platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, to znamená že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z toho dôvodu dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda. Jeho právo zostáva zachované, po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. NS SR v rozhodnutí 5Cdo/42/2020 dospel preto k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

21. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti veci samej (ktorým nepriznal veriteľovi zmluvné úroky po zosplatnení v spotrebiteľskej veci vo výške 5,79 % ročne zo sumy 10.716,91 Eur od 23.7.2019 do zaplatenia) a v závislej časti trov konania (III. výrok) a vec vrátil v zrušenom rozsahu súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (odvolacie konanie nenahrádza konanie pred súdom prvej inštancie).

22. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, vychádzajúcim z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, vykonať dokazovanie za účelom posúdenia nároku žalobcu na zaplatenie zmluvných úrokov po zosplatnení úveru (popri úrokoch z omeškania). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Preukázaný skutkový stav na základe vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie podriadi pod platnú právnu úpravu, v zmysle ktorej je dlžník povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov (§ 502 ods. 1 Obchodného zákonníka) a konečný okamih povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov zodpovedá dohode zmluvných strán o zmluvnom úroku pri riadnom plnení povinností dlžníka, zaplatiť tento zmluvný úrok ako cenu peňazí.

23. Súd prvej inštancie pri písomnom vyhotovení rozhodnutia bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé, s uvedením obsahových náležitostí podľa § 220 ods. 2 CSP, vrátane uvedenia použitých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

24. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobkyne, dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

25. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku), nakoľko nesprávne rozhodnutie s nutnosťou jeho zrušenia zakladá povinnosť súdu prvej inštancie rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, pričom pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vezme súd prvej inštancie dôsledne na zreteľ zásadu úspechu vo veci.

26. Toto uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.(§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)